

SVĚDECTVÍ V DOPISECH

7. října 1970

Vážený pan
PhDr et DrSc Jan Racek, nositel Řádu práce
profesor University Jana Evangelisty Purkyně
Martínkova 7
B r n o

Vážený a milý pane profesore,

v těchto dnech jste uzavřel významnou etapu svého vědecko výchovného působení a odcházíte de jure z činné služby. Vnitřně se s tím faktem jistě těžko smiřujete a věřte, vážený a milý pane profesore, že i my Vaši bývalí žáci a spolupracovníci si teprve v tyto dny plně uvědomujeme dosah této zněny v životě katedry a nakonec i v našem osobním životě. Vždyť celé čtvrtstoletí byla vynikající pověst brněnského universitního musikologického pracoviště spjata především s Vaším jménem. My jsme byli prostě členy Vašeho ústavu, nazývali nás Vašimi žáky a jako takoví jsme se také představovali.

Rád bych Vás, vážený a milý pane profesore, ujistil, že se chci jako dosud i v budoucnu za Vašeho žáka považovat a děkuji Vám zároveň za to, že Vy sám mne za svého žáka považujete a že jste mne jako takového představil i na mezinárodním musikologickém auditoriu.

Na rozdíl od mnohých jiných Vašich žáků bych Vám však rád vyjádřil vděčnost i za to, že jste mi před deseti lety povoláním na Vaši katedru otevřel dráhu vysokoškolského učitele universitního typu. Byl to projev velké důvěry, s nímž jsem ani nepočítal. Ale snad jsem tuto Vaši důvěru nezklamal. Vždyť sám dobře víte, že jsem těch deset let po Vašem boku na universitě neznal opravdu nic jiného než práci - pro katedru a vědu.

Když jste mne, pane profesore, na katedru zval, sliboval jste mi kromě této práce i to, že půjdu vstříc četným protivenstvím, která i Vám mnohokrát zkřížila cestu a předsevzetí. Nicméně jestliže již dnes musím stručně retušovat ono desetiletí, jež jsem působil na filosofické fakultě vedle Vás, pak mi všechny menší nebo i větší konflikty připadají malicherné proti tomu všemu, co mému duchovnímu i badatelskému vývoji Vaše katedra dala. Vzpomínám si dobře, s jakým obzorem jsem přišel před deseti lety na filosofickou fakultu a kde stojím vědecky a názorově např. dnes. Ano, byl jsem mezitím na několika studijních cestách v zahraničí, mnohému jsem se naučil na vědeckých sympósiích, ale nové a určo-

jící impulsy mého nynějšího universitního rozhledu a profilu vyšly opět od Vás, na katedře, při osobním styku a v posledních letech i ve společných seminářích, k nimž jste mne pozval.

Když v tyto dny končíte činnou službu na filosofické fakultě, považuji za svou osobní i služební povinnost poděkovat Vám za všechno, co jste pro musikologické pracoviště naší university a pro nás všechny udělal. Přál bych si, vážený a milý pane profesore, aby tím však přece jen nekončil Váš duchovní, lidský a pracovní svazek s universitou a katedrou. Prosím, považujte brněnskou universitu za svoji alma mater a její musikologické pracoviště za ústav, v němž byste se měl cítit vždy jako mezi svými blízkými.

Přeji Vám do další čínorodé tvůrčí vědecké práce pevné zdraví a duševní pohodu a katedře dějin umění a musikologie, aby mohla nadále počítat s Vaší spoluprací.

Váš oddaný žák

Jiří Vysloužil

Brno dne 7. 5. 2004

Milý Jirko,

blíží se Tvůj „der glorreiche Augenblick“. Stavím se v řadu gratulantů. Tisknu ruku ke Tvému význačnému životnímu zastavení. Kéž Tě provází i nadále pevné zdraví, radost z práce, nezdolný elán, jímž se vyznačuješ od doby, co se známe. Bude tomu 54 let. Pamatuješ na naše společné počátky? Ty jsi byl vždy zkušenější, měl jsi v Brně pevnější zázemí než já, venkovánek z moravsko-slezského pomezí.

Prožívali jsme dobré i zlé, „Schulter am Schulter“, jak by řekl náš společný učitel, profesor Racek. Šlo nám oběma vždy o dobro hudební vědy, měli jsme povždy odolnost a průraznost, jíž se mladším jaksi nedostává.

Nemusíme se za svou práci stydět. Ty jsi býval vystaven větším poryvům větru. Do vyšších stromů se vítr opírá snadněji. Žili jsme v těžké době. Nebýt Tebe, nebyly by vyšly například mé „Beethovens Opernpläne“, které jsi laskavě doporučil k tisku. Jsem Ti vděčen za to, žes přál mé orientaci k evropské hudbě 18. věku a že jsi se zájmem sledoval mé „okusy“ (podle autografu „Okusy Ignaze Machy“) na poli bádání o starší hudbě, které jsem vždy spojoval s aspekty estetickými. Přiznám se: nelíbí se mi vývoj našeho oboru, když přece stále více a více je zjevné, že nám uniká pevný historický aspekt. Mladí ztrácejí „vědomí souvislostí“, jak by řekl Vladislav Vančura. Příliš směřují k bludičkám popu a rocku. Kýč je jim bližší než dobrá hudba, před níž my stojíme v údivu. „Divné poměry“, napsal mi profesor B. Štědroň kdysi do Itálie, když hodnotil úroveň a postoje sovětské vědy. Mohu jeho citát opakovat i ve vztahu k našemu muzikologickému mládí. Žel, třikrát žel!

A tak Tě v závěru adoruji: Vydržel jsi, byls nám mnohdy vzorem! Jsi sice „děd muzikologický“, jak se o starších vědcích vyjadřoval Oleg Sus, ale máš duši nezdolného mladíka. Kéž Ti to vydrží ještě mnohá léta!

Milostivou paní doktorku i Tebe pozdravuje Tvůj

Rudolf Pečman

Milý Rudinku,

jsi první z kolegů, který tak krásným a přátelským způsobem vzpomněl mých osmdesátin. Sotva kdo jiný mohl o této události v mém životě takto napsat. Nejde pouze o ono 54leté soužití, které se postupně utužilo v přátelství. Nikdy jsi mně neublížil, vždy se choval v přetrvávající vzájemnosti. Snad jsem Ti to někdy oplatil. Osudově dvakrát, kdy Tě přijímací komise na FFMU pro vystupování na místeckém kůru nechtěla přijmout (i s nebohým Jarečkem Gelnarem). A po druhé v prvních letech husákovské konsolidace, kdy na likvidaci Tebe a Jiřího Fukače začal pracovat můj předchůdce na místě odborného asistenta. O tom a mém jednání mám písemné autentické dokumenty.

Za mnohé vděčím Tobě i já. Nadevšechno snad, že jsi mne 1968 pověřil vedením brněnských muzikologických kolokvií, která se pak stala tím, čím se stala. Podporu jsem tehdy našel i u Tvé zvěčnělé spolupracovnice paní Jarušky Zapletalové. O tom všem si nemusíme vykládat. Děkuji Ti také, že jsi přátelsky přijal můj vstup do kolektivu bývalé katedry muzikologie. Nyní i po Tvém blahopřejném dopisu vidím, že jsme si po celou tu dobu dobře rozuměli a každý podle svého prosperoval.

Život mně dopřál více zdraví. Obdivuji však Tvou duševní svěžest, činorodou aktivitu a vůbec, že se tak držíš. V tom můžeš být příkladem i těm mladším, pokud pochopí, že bez práce nejsou koláče.

Za vše Ti tedy děkuji.

Tvůj

Jiří Vysloužil

7. 5. 2004

Brno, 13. V. 1968.

Vážený pane docente,

děkuji mnohokrát za krásný dopis z Kielu. Velice se těšíme na Váš návrat, až bude možné vše vypovědět ústně. Myslím, že Vaše cesta konečně otevřela brněnské musikologii ty perspektivy, které vinou starších zůstávaly zbytečně dlouho uzavřeny. Co se ovšem týče reálné báze, na níž pracujeme my a němečtí kolegové, tu budou jistě ještě velmi dlouho vážné rozdíly dané úrovní základních možností.

Život zde je stále ještě rušný, i když se leccos dostává do normálních kolejí a proporcí. Ve svazu střídala schůze schůzi, ale nakonec si člověk najde určitý recept, jak všim proplout a navštěvuje jen to nejdůležitější.

Dnes jsme odeslali na adresu hudebněvědeckého ústavu do Kolína desku pro p. Wagnera – je to nový československý jazz. Snad je to právě to, o co má zájem. Jinak chystáme balíček pro Institut v Kolíně a nyní, tj. po obdržení Vašeho dopisu z Kielu, i pro Salmena. Snad bude možné využít letošního kolokvia pro navázání skutečných pracovních styků s reálnými osobnostmi. V minulých ročnicích šlo vždy i v nejlepším případě o ryze společenskou záležitost.

Jinak píšu též proto, abych Vám sdělil stručný plán své švýcarské cesty. Není vyloučeno, že bychom se přece jen mohli někde potkat, i když můj plán je velmi nejistý díky nepatrnému finančnímu vybavení.

Můj plán je zhruba takový, že bych mohl asi v pátek 24. května přijet do St. Gallen. Během weekendu bych se dopravil do Basileje, kde bych studoval prvé dva dny (27.–28. května – Öffentliche Bibliothek der Universität, Schönbeinstr. 20 nebo Mw. Institut der Universität, Petersgraben 27) a pak bych odjel do Ženevy, snad s malou zastávkou v Lausanne. V sobotu 1. června letím domů. K zastížení byl bych proto zřejmě jen v Basileji. Vše je ovšem závislé na nocležích atd.

Jinak Vás co nejsrdečněji zdravím a těším se na brzkou shledanou.

Váš

Jiří Fukač

Brno 6. 8. 94

Milý Jirko,

dnes jsem mohl pozorně přečíst Tvůj článek k mým sedmdesátinám. Zaslouží si to.

Kritický člověk si klade, nebo právě kritický člověk si klade otázku, jaký ve svém bytí je. Fenomenologická redukce je přitom produktivní, ne však do té míry, aby se nezajímal o to, jaký se jeví odjinud, mimo jeho subjekt. Svým článkem jsi pomohl mnohé odkrýt, co oba víme a co jsme spolu prožili a doufám, že budeme oba spoluprožívat. Za to Ti tedy děkuji.

Svým článkem jsi však vyjádřil i kontinuitu všech „já“, která tvořila i tvoří osvětí našeho společného bytí a která nedala zahynouti i nám ni budoucím v dobách (mezních situacích) našeho lidského a oborového bytí.

Těch 40 let po 1948 nebylo lehkých. Člověk si klade otázku, kde by byl a jaký by byl, kdyby ta léta byla jiná.

Tvořivý a morální jedinec však může žít, tvořit a vyzařovat svobodně i v ne-svobodě. O to jsme se snažili, někdy přitom zakopli a pak šli zase dále v procesu vytváření naší lidské a oborové identity.

Padla na Tebe odpovědnost, aby to šlo takto dále. Nemáš to snadné ani subjektivně ani objektivně. Máš však předpoklady k tomu, aby to šlo takto dále, v oné kontinuitě, již jsi mně přičinil jako jednu z mých substancionálních vlastností a daností.

Jsem šťasten coby senior oboru, že mne příroda obdařila fyzicky i duchovně vším tím, co je třeba k produktivnímu životu. Jsem vděčen za to, že mohu déle přispívat svou troškou k upevnění a rozvinutí oné kontinuity, již máme oba na srdci.

Přátelsky Tě zdraví Tvůj

Jiří Vysloužil

V Brně 25. 1. 96

Milý Jiří,

díky za přání, Tobě i Tvé vzácné paní. Díky i za slova uznání stran mého budovatelského elánu.

Záleží mi opravdu moc na tom, aby to, co rostlo od dob Helfertových, co jsme zažívali za Racka a co kvetlo za Tvé éry, nedělalo hanbu české muzikologii v budoucnu. To je má hlavní starost. A můj elán je jen pokračováním toho Tvého, který je zkrátka obdivuhodný!

Takže buďme oba zdraví a dobré mysli.

Tvůj

Jiří Fukač

Milý Jirko,

na konci roku 2001 Tě srdečně zdravím a společně s mojí paní Věrou Ti přeje-
me do roku 2002 zotavení a brzký návrat mezi nás na fakultě k plné tvůrčí aktivitě
Tebe samotného i k prospěchu našeho ústavu.

Pozdravujeme též Tvoji milou početnou rodinu, která je Ti spolu s lékaři zajis-
té oporou v nápravě zdravotního stavu.

Vysloužilovi

V Brně 28. prosince 2001